INDIENS OG PAKISTANS STRID OM KASHMIR

Af Erik Rasmussen

I fire år har Kashmir været genstand for jævnlig omtale i verdenspressen. Såvel Indien som Pakistan ønsker at knytte det til sig. Det begyndte med krigerske forviklinger, der førte til en våbenstilstand, men en våbenstilstand som ingen løsning har bragt, og under hvilken spændingen tværtimod er vokset.

Fyrstendømmet Jammu & Kashmir omfatter 200.000 km² og tæller 4.370.000 indbyggere (1951). Det strækker sig fra Indus-bækkenets lavland i vest til Himalayas højderyg i øst, hvor det går over i Tibet. Det begrænses af Hindukush og Karakoram i nord, bag hvis mægtige massiver ligger Sovjetunionen og Mao-Kinas vestligste provins Sinkiang. Op over bjergene her går en gammel handelsvej, som stadig har betydning. Høje bjergkæder skiller Kashmir fra Indien i syd. Derimod åbner det sig langs Indus og dens bifloder mod Pakistan i vest. Det er med andre ord Indus-bækkenets øverste del og hører geografisk sammen med Pakistan. Øst-vestgående højderygge deler fyrstendømmet i Jammu mod syd, hvortil adgangen fra Indien er nogenlunde let, det egentlige Kashmir med den frugtbare Kashmir-dal omkring Jhelam-floden og hovedstaden Srinagar, og i nord og øst de næsten utilgængelige fjeldområder Gilgit, Baltistan og Ladakh. Landet er berømt for sin usædvanlige skønhed, og klimaet er behageligt. Det var her Kiplings englændere foretrak at gå på jagt. Srinagar har en middeltemperatur på 0,7° i januar og 22,8° i juli og en nedbør på 940 mm årligt.

Befolkningen i Kashmir er lysere i løden end i det øvrige Forindien, nærmest som sicilianere, men ellers af samme type. I nordøst bor dog også folk af tibetansk præg. Sproget står de nordindiske folkemål nær. Agerbrug er hovednæringsvej; i Jhelam-dalen dyrkes ris ved kunstvanding, ellers majs, hvede, byg og havre samt grøntsager og frugttræer. Fra gammel tid er Kashmir-sjaler berømt verden over. De væves af gedeuld. Nu er tæppevævning taget til på sjalernes bekostning, ligesom silkevævning er gået frem. Hverken bønder eller håndværkere har nogen misundelsesværdig lod. De er afhængige af godsejere og købmænd og plaget af pengeudlånere. Forholdene har i den henseende næsten været værre end ellers i Forindien. Befolkningens store flertal lever i yderste fattigdom, middellevetiden er 26 år, og befolkningspresset tiltager hastigt. 1931—41 voksede indbyggerantallet med ca. 30 %.

77 % af befolkningen er muhammedanere. I Jammu i syd er de kun et

lille flertal, men i det øvrige land dominerer de ganske, vel at mærke i antal. De fåtallige hinduer udgør nemlig en stor del af overklassen, især købmændene. Da fyrsten, maharajah Sir Hari Singh, også er hindu, dominerer de ligeledes embedsstanden. De tilhører næsten alle præstekasten (de lavere kaster gik i sin tid over til muhammedanismen, men kasteskel er bevaret også blandt muhammedanerne), og Kashmir-brahmaner er højt ansete i hele Indien og æres med tiltalen pandit. Foruden de to store trossamfund findes nogle sikher og i nordøst buddhister.

Kashmir har engang været centrum i et stort rige. Dets nyere historie begynder imidlertid i 1846, da East India Company knuste sikhernes rige i Punjab, som også havde haft magten heroppe. Ved den lejlighed solgte kompagniet Kashmir til en af sikhernes ministre Gulab Singh for en anselig sum. Landet blev altså ikke indlemmet i kompagniets egne områder, det senere Britisk Indien, men blev en fyrstestat som 600 andre i Forindien, men i udstrækning den næststørste. Fyrsten ydede en symbolsk tribut, gav sig udenrigspolitisk under britisk ledelse, men bevarede indre selvstyre under lempelig kontrol af den engelske resident. Gulab Singh viste sin pålidelighed ved at støtte englænderne under den farlige sepoy-opstand 1857. Han blev nu den engelske konges (fra 1877 kejsers) vasal. Hans efterkommer Sir Hari Singh har regeret siden 1925.

Fyrstestyret i Kashmir var som de fleste steder korrupt og udueligt. Det er næppe for hårdt sagt, at det for fyrsten væsentligt drejede sig om at pine så store indkomster som muligt ud af sit folk. Sir Hari Singh ejer eventyrlige rigdomme. Økonomisk og socialt såvel som politisk gik udviklingen i stå. Sådan var tilstanden til 1930'erne.

I Britisk Indien var der imidlertid opstået en national bevægelse, den All-Indiske Nationalkongres som den kaldtes efter sit første møde. Under Gandhis ledelse blev den fra ca. 1920 en virkelig magtfaktor. Dens mål var Indiens selvstyre, først som dominion, siden med krav om fuld selvstændighed. De fleste af dens ledere var hinduer, og de betragtede som en selvfølge hele Forindien som en enhed. Efterhånden som bevægelsen radikaliseredes, vendte den sig med stor bitterhed mod fyrsternes korrupte styre. En af de ivrigste i denne agitation var Gandhis designerede arvtager pandit Jawaharlal Nehru; hans slægt stammede fra Kashmir, og han nærede en særlig interesse for sine fædres stamland.

Efterhånden voksede søsterbevægelser til Nationalkongressen frem i fyrstestaterne, skønt de overalt blev genstand for hårdhændet forfølgelse. Vilkårlige fængslinger, der vanskeligt lod sig praktisere i Britisk Indien, som foregav at være en retsstat, voldte ikke fyrsterne betænkeligheder, selv om de måtte lægge et vist bånd på sig for ikke at skaffe englænderne unødige vanskeligheder. I Kashmir dannedes en National Konference under ledelse af Sheik Mohamed Abdullah, der var søn af en muhammedansk tæppefabrikant. Iflg. egne opgivelser talte bevægelsen flere muhammedanere end hinduer.

Dette var i sig selv bemærkelsesværdigt. Ganske vist var Nationalkongressen en verdslig bevægelse med rent politiske mål, hævet over religiøse modsætninger og samlende tilhængere af enhver trosbekendelse. Men fra første færd havde hinduerne domineret blandt dens medlemmer og i dens ledelse. Det frie Indien ville blive en stat med hinduisk flertal. Den mistænksomhed som disse omstæn-

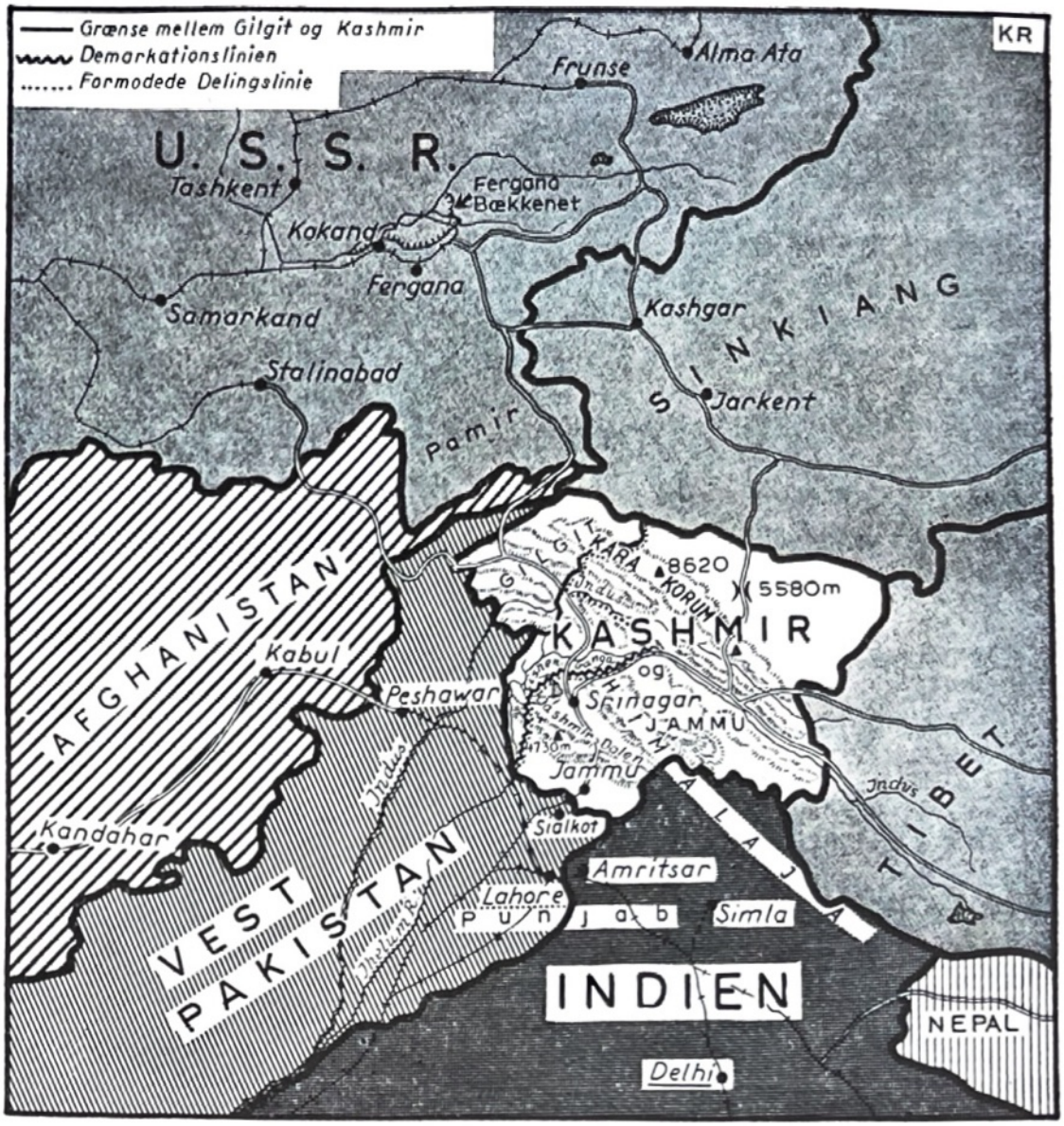

digheder naturligt vakte hos muhammedanerne, opmuntredes målbevidst fra britisk side, da selvstændighedsbevægelsen begyndte at blive farlig. Nationalkongressens modstykke blev den Al-Indiske Muhammedanske Liga, fra 1934 under Mohammed Ali Jinnahs blændende dygtige ledelse. I Indien selv blev Kongressen med få undtagelser en rent hinduisk organisation. Derimod fik den i 1930'erne kraftig tilslutning netop i rent muhammedanske egne, således i den nordvestlige grænseprovins, og på lignende måde gik det i Kashmir. Hvor muhammedanerne var i stort flertal, følte den hinduiske fare ikke som nogen alvorlig trusel. For Kongressens ledere, der betragtede religiøse skillelinier som politisk irrelevante, var denne tilslutning en dyb tilfredsstillelse. Hvor mange der samledes om den Nationale Konference, lader sig ikke sige. Men maharajahens regering anså den for tilstrækkelig farlig til at fængsle dens ledere i forskellige perioder. Den satte også en stopper for Jawaharlal Nehrus agitationsrejser i landet.

Krigen bragte dybtgående ændringer i Indiens hele stilling. Storbritannien

svækkedes så meget, at dets herredømme næppe lod sig opretholde. Attlees arbejderregering var parat til at drage konsekvensen. Men selv om krigen havde styrket Nationalkongressens greb om folkemasserne, var muhammedanerligaens indflydelse dog vokset i langt hurtigere tempo. Selve den kendsgerning, at landets selvstændighed var inden for synsvidde, tilskyndede muhammedanerne til at slutte op om Jinnah af frygt for, hvad hinduflertallets herredømme ville bringe med sig. I 1940 havde Jinnah dristet sig til at formulere sin teori om de to nationer, den hinduiske og den muhammedanske, der måtte have hver sin stat. Områder med muhammedansk flertal måtte danne et Pakistan. Skønt tanken af mange grunde var urimelig og mødte den voldsomste modstand fra Kongressen, satte Jinnah sin vilje igennem. Blodige kæmpemassakrer gjorde delingen uundgåelig. De er fortsat siden og har medført verdenshistoriens største folkevandring, henimod 10 mill. flygtninge i hver retning. De har samtidig skabt et glødende had imellem de to trossamfund og en uovervindelig mistænksomhed mellem staterne.

15. august 1947 var Indien og Pakistan blevet selvstyrende dominions inden for det britiske verdensrige. Indien er siden da blevet republik, men er ikke udtrådt af the Commonwealth. Britisk Indien blev altså to suveræne stater, det rejste i sig selv ingen statsretlige problemer. Anderledes med fyrstestaterne, deriblandt Kashmir. Fyrsterne havde kun været bundet til Britisk Indien ved deres troskabsed til kejseren. Da de blev løst fra den, var de for så vidt suveræne. Suveræniteten var ganske vist ikke meget værd. De fleste stater var små og lå uløseligt indfiltret i de nye dominions' områder. Særligt fra indisk side var det også betonet, at fyrstestaterne var dele af helheden; nogen slags uafhængighed ville ikke blive tålt. Englænderne havde også rådet fyrsterne til at søge tilknytning til en af de to dominions. Således er det også gået. Ved en dygtigt ledet overgangsproces er staterne nu blevet til provinser (kaldet stater ligesom de gamle britisk-indiske provinser) i Indien (langt de fleste) eller Pakistan.

Virkelige vanskeligheder opstod kun, hvor fyrsten tilhørte en anden tro end flertallet af hans undersåtter. Da den muhammedanske fyrste i Junagadh, en lille stat på Kathiawar-halvøen, valgte tilknytning til Pakistan, skønt de fleste af hans undersåtter var hinduer, og nabostaterne havde tilknytning til Indien, besatte den indiske hær simpelthen hans land. Det vakte megen forargelse i Pakistan, men spørgsmålet var for ubetydeligt til at få videre konsekvenser. Nizamen af Hyderabad, langt den folkerigeste af staterne, forsøgte, selv muhammedaner, men hersker over et stort hinduflertal, at bevare selvstændigheden. Pakistan støttede ham efter bedste evne, men det lykkedes ikke. I september 1948 nedkæmpede den indiske hær på få dage enhver modstand.

Nu Kashmir. Her herskede en hinduisk fyrste over et stort flertal af muhammedanere. Sir Hari Singh og hans regering mente, at der ville være gode muligheder for at bevare selvstændigheden. Kashmir var ikke omkredset af nogen af de nye dominions, men grænsede til dem begge, og dets område var af en sådan betydning, at de næppe ville unde hinanden det. Det gik imidlertid anderledes. Alle betydelige handelsveje mellem Kashmir og omverdenen gik over Pakistans område. I løbet af eftersommeren 1947 lagde Pakistan alvorlige hindringer i vejen for denne trafik, uden hvilken Kashmir ville blive økonomisk kvalt. Disse

oplysninger stammer fra maharajahens regering. De er blevet bestridt fra Pakistans side, men der er, med praksis i disse lande in mente, næppe grund til at betvivle dem. Under sådanne omstændigheder nødsagedes fyrsten til at nærme sig Indien. Men forudsætningen var indrømmelser over for den Nationale Konference. Denne havde i 1944 udarbejdet et program for et frit Kashmir, iflg. hvilket der skulle indkaldes en grundlovgivende forsamling og maharajahen reduceres til konstitutionel fyrste. En ulydighedskampagne skaffede Sheik Abdullah og hans fæller langvarige fængselsstraffe for højforræderi. Nu, 1.10. 1947, blev de pludselig løsladt, hvorimod tilhængere af den Muhammedanske Liga fortsat holdtes fængslet. Det så altså ikke ud til, at Kashmir ville give efter for et blot økonomisk pres.

I oktober begyndte de krigerske forviklinger. 12.10. offentliggjorde Pakistans udenrigsminister Sir Zafrullah Khan en protest, han havde tilstillet Kashmirs regering. Iflg. soldater i Pakistans hær, der var vendt hjem fra orlov i Kashmir (den britisk-indiske hær var blevet delt mellem Indien og Pakistan i forhold til befolkningstallet; den havde bestået af styrker, der var hvervet over hele Forindien, og der var således intet opsigtsvækkende i, at Pakistan-soldater havde hjemme i Kashmir), havde der nemlig fundet massakrer sted mod muhammedanerne i Poonch-distriktet i det vestlige Kashmir. Selv om der på samme tid fandt kæmpemassakrer sted i store dele af Indien og Pakistan, var beskyldningen dog forbløffende, da muhammedanerne netop her var i stort flertal. Den blev 15.10 kategorisk bestridt af Kashmirs premierminister Mehr Chand Mahajan, der hævdede, at det tværtimod var bevæbnede muhammedanere fra Sialkot-distriktet i Pakistan, som havde invaderet Poonch og terroriserede den ikke-muhammedanske del af befolkningen. Han antydede, at han eventuelt ville søge venskabelig hjælp.

Nu tog begivenhederne fart. Irregulære styrker fra Pakistan, især fra de krigerske stammer i den Nordvestlige Grænseprovins, men udrustet med moderne våben, strømmede fra 22.10. over grænsen (fra indisk side taltes om 10.000 mand) og kastede let de kashmirske tropper tilbage. De besatte store dele af Kashmir-dalen og stod 27.10. kun 29 km fra Srinagar. Samme dag meddeltes imidlertid fra New Delhi, at Kashmir var indtrådt i den Indiske Union. Maharajahen var flygtet fra Srinagar og tog nu Sheik Abdullah til premierminister. Han dannede en foreløbig regering 30.10., naturligvis af sine tilhængere fra den Nationale Konference, overvejende muhammedanere. Maharajahen havde således valgt at kapitulere fuldstændigt over for Indien. Han har siden opholdt sig her og overladt regeringsanliggenderne til sin søn. Nehru erklærede straks, at Kashmirs tilslutning til Indien skulle underkastes en folkeafstemning, når ro og orden var genoprettet. Samtidig afgik indiske tropper ad luftvejen til slagmarkerne. De kastede snart angriberne tilbage. Da vinteren kom og lagde hindringer i vejen for større operationer, var Kashmir-dalen sikret. Men de vestlige og nordlige dele af landet var stadig i muhammedanernes hænder. Her oprettede sardar Mohammed Ibrahim en provisorisk regering for Azad (det frie) Kashmir, mens Sheik Abdullah havde magten i det indiskbesatte område. Iflg. Nehrus oplysninger rådede angriberne ved nytår 1948 over 50.000 mand, mens andre 100.000 var under udrustning i Pakistan. Over

for Indernes påstand om at have taget fanger som tilhørte Pakistan-hærens regulære mandskab, og deres gentagne henstillinger om ikke at yde angriberne hjælp, stod Pakistans erklæringer om intet kendskab at have til begivenhederne og dets vægring ved at anerkende Kashmirs tilslutning til Indien, der blot skyldtes en uduelig fyrstes rænkespil. I realiteten var det uerklæret krig som i sin tid under den spanske borgerkrig.

30.12.1947 trådte udviklingen ind i en ny fase, da Indien indbragte sagen for Sikkerhedsrådet. Det anmodede rådet om at henstille til Pakistans regering at forhindre sine embedsmænd i at yde angriberne hjælp, opfordre sine undersåtter til ligeledes at afholde sig derfra, samt nægte angriberne adgang til og ophold på sit territorium såvel som enhver art af forsyninger, der kunne tjene til at forlænge kampene. Under forhandlingerne i Sikkerhedsrådet 15.1.1948 erklærede Pakistan sig villigt til at akceptere tanken om en folkeafstemning til afgørelse af Kashmirs fremtid, men først måtte der sluttes våbenstilstand og alle ikke hjemmehørende trækkes bort og et upartisk styre indsættes. Da Indien opfattede Kashmir som på normal vis tilsluttet, betragtede det Sheik Abdullahs styre som lovlig regering og de indiske troppers tilstedeværelse, også under afstemningen, som en selvfølgelig ting. Sikkerhedsrådet vedtog at sende en kommission til stedet, men udsatte ellers sagen, vanskelig som den var, til sit næste møde. 21.4. blev der imidlertid vedtaget en resolution, der bestemte, at kommissionens fem medlemmer straks skulle rejse, at Pakistan skulle afholde sig fra enhver form for hjælp, at Indien derefter skulle trække sine tropper hjem, bortset fra det til opretholdelse af ro og orden nødvendige minimum, samt at folkeafstemningen skulle foregå under ledelse af en af F.N.s generalsekretær udpeget administrator. Resolutionen var i hovedsagen en godtagelse af Indiens synspunkter, men begge parter gav udtryk for utilfredshed. Den var vedtaget med 8 stemmer mod 1 (Syrien, der som alle de arabiske lande støttede Pakistan), idet Sovjetunionen og Ukraine ved denne lejlighed som ellers i spørgsmålet undlod at stemme. Kommissionen omfattede medlemmer fra Tjekoslovakiet, Argentina, Belgien, Colombia og U.S.A. Dr. Lozano (Colombia) var formand.

Kommissionen opholdt sig i Forindien 8.7.—22.9.1948. Dens undersøgelser bragte hurtigt det opsigtsvækkende resultat, at Pakistan måtte indrømme, at regulære afdelinger af dets hær siden maj havde holdt dele af Kashmir besat. Pakistan hævdede, at aktionen havde været nødvendig for at sikre landets eget territorium mod de indiske tropper. Med forårets komme havde inderne nemlig genoptaget kampene og trængt angriberne yderligere tilbage. Også i sommermånederne var fordelene på indisk side, men det lykkedes ikke at fravriste angriberne de vestligste og nordlige egne. 14.8. foreslog kommissionen parterne en våbenstilstand, hvorunder betingelserne for folkeafstemningen skulle drøftes. Indien akcepterede forslaget med visse forbehold, Pakistan erklærede sig i princippet villigt, men gjorde afgørende indvendinger og hævdede at det ikke kunne forpligte Azad-Kashmir regeringen. På Sikkerhedsrådets henstilling fortsatte kommissionen alligevel sine bestræbelser ved sin formand, og det lykkedes ham at få afsluttet en våbenstilstandsoverenskomst, som trådte i kraft nytårsnat 1949.

Det var imidlertid kun en foreløbig overenskomst. Om demarkationslinien

nåede man forholdsvis let til enighed. Den fastlagdes ved supplerende overenskomster 12.3. og 30.7.1949 og har været iagttaget siden november samme år. Linien gik fra Manawar mod nord til Keran, derfra mod øst til gletscherområdet. Ligeledes enedes man om, at der under våbenstilstanden hverken måtte føres tropper eller materiel til Kashmir. Men videre kom man heller ikke. Uenigheden drejede sig om garantier for afvæbningen af Azad-Kashmirs styrker og om, hvilke myndigheder der skulle have ansvaret for ro og orden i de rømmede områder. Da kommissionen ingen tilslutning fandt til sine forslag, forespurgte dens nye formand, tjekken dr. Chyle, 29. og 30.8. parterne, om de var villige til at akceptere den amerikanske admiral Chester W. Nimitz (øverstkommanderende i Stillehavet under 2. verdenskrig), som Tryggve Lie med parternes samtykke 21.3. havde udnævnt til administrator under folkeafstemningen, som voldgiftsmand i stridsspørgsmålene. Såvel præsident Truman som premierminister Attlee, for hvem striden mellem to betydningsfulde lande uden for den sovjetrussiske indflydelsessfære var højst ubehagelig, sendte telegrafiske budskaber hvori de opfordrede til antagelse. Pakistan akcepterede, men Indien afslog. Det fastholdt at Pakistan ikke burde opnå sådanne fordele som løn for sin aggression. Overhovedet stod Indien stejlt på sin juridiske og moralske ret, mens Sir Zafrullah Khan smidigt fremhævede sagens økonomiske og politiske aspekter. Derved tabte Indien efterhånden terræn, internationalt set.

Imidlertid udnyttede Indien sin defacto-besiddelse af størstedelen af Kashmir. 5.3.1948 havde Sheik Abdullah omdannet sit styre til en regulær midlertidig regering, hvori der sad 5 muhammedanere og 2 hinduer. Han forkyndte, at der skulle vælges en nationalforsamling ved almindelig valgret, der skulle give Kashmir en ny forfatning. I Indien arbejdede på den tid en grundlovgivende forsamling, hvori 4 pladser var reserveret Kashmir. 27.5.1949 vedtog forsamlingen, at disse pladser skulle besættes ved udnævnelse af maharajahen, efter hans ministres råd. Sheik Abdullah og tre kolleger indtog deres pladser 16.6. Pakistan protesterede over for kommissionen mod denne formentlige foregribelse af folkeafstemningens afgørelse.

I en ny rapport til Sikkerhedsrådet 12.12.1949 erklærede kommissionen sine muligheder for udtømt og anbefalede, at en enkelt person med almindelig anseelse og udelt ansvar påtog sig opgaven som mægler. Rådet overdrog opgaven til sin daværende formand, kanadieren general Mc Naughton. Han foreslog en samtidig tilbagetrækning af begge parters styrker, men mødte afslag fra Indien. Efter en indgående debat i Sikkerhedsrådet vedtoges 14.3.1950, at parterne inden fem måneder skulle enes om et demilitariseringsprogram, og at der skulle udpeges en ny mægler, som skulle afgøre, hvornår demilitariseringen var så vidt fremskreden, at der kunne afholdes en folkeafstemning. Det blev den australske højesteretsdommer Sir Owen Dixon. Han foreslog under samtaler i New Delhi 20.7.1950 med Indiens og Pakistans premierministre Jawaharlal Nehru og Liaquat Ali Khan først tilbagetrækning af samtlige tropper, hvad sidstnævnte akcepterede, mens Nehru afviste; dernæst en deling af landet, således at de områders skæbne, hvor stemningen var kendt, afgjordes uden afstemning, mens en sådan afholdtes i de øvrige, derunder Kashmirdalen. Nehru havde tidligere ladet forstå at han ikke ganske ville afvise tanken

om en deling (Sheik Abdullah derimod protesterede heftigt). Efter at have overvejet sagen svarede Indien imidlertid nej. Det kunne ikke akceptere Sir Owen's forslag om at afstemningen i Kashmir-dalen skulle ske under F.N.s myndighed. Hans rapport til Sikkerhedsrådet 19.9.1950 var i realiteten en skarp fordømmelse af Indiens holdning. Dets samtykke, hed det, kunne aldrig opnås til en sådan demilitarisering eller en sådan administration under afstemningen, at denne kunne finde sted under betryggende former. Han mente at det nu måtte overlades parterne selv at forhandle sig frem til en overenskomst.

Hvad var nu realiteterne bag dette net af forhandlinger? Man må for det første erindre, at såvel Indien som Pakistan er ganske unge stater, som med største nidkærhed våger over deres suverænitet og formentlige interesser. I begge lande findes en fanatisk nationalisme, som har svært ved at anerkende andres rettigheder. Stemningen i de opinionsdannende lag har været af en sådan styrke, at ingen af regeringerne har kunnet gøre væsentlige indrømmelser. Dernæst bygger de to stater på to modsatte principper. Pakistan er en muhammedansk stat; dens fundament er Jinnahs teori om de to nationer, hans egen og den hinduiske. Anvendt på Kashmir giver denne teori et ganske klart svar. Når 80 % af befolkningen er muhammedanere, hører landet selvfølgelig til Pakistan. Indien er derimod en konfessionsløs stat. Dets ledere har aldrig indrømmet, at muhammedanere ikke kan leve i en enhedsstat sammen med hinduer, sikher og kristne. De ser i Pakistan blot et kunstigt produkt af englændernes splittelsespolitik og ondsindede politikeres vildførelse af et folk der egentlig vidste bedre. For dem er det muhammedanske flertal i Kashmir derfor slet ikke noget argument. De vil tværtimod i Kashmir vise at teorien om de to nationer ikke holder stik. For Pakistan er det et kardinalpunkt at noget sådant ikke lykkes. Dets politikere har gang på gang fremhævet at de i Indiens Kashmir-politik ser et anslag mod selve deres lands eksistens. Pakistan ligger åbent for et angreb fra Kashmir. På den anden side er dettes forbindelse med Indien så vanskelig at den militære fare måske ikke er den største. Men fra Kashmir kommer Indus og dens bifloder, fra hvilke vældige områder med millioner af landbrug i Pakistan overrisles, og som man ønsker at udnytte endnu bedre. Desuden rummer Kashmir uudnyttede mineralforekomster. For Indien har landet ingen tilsvarende økonomisk betydning, men for begge parter tæller dets strategiske værdi, ikke blot i indbyrdes krig, men også over for et eventuelt angreb fra det indre Asien.

Men sagen har også en social side. I Forindien, som overalt i den syd- og østasiatiske verden, er jordspørgsmålet det mest brændende af alle problemer. Bønderne er fæstere på diminutive lodder, nedsunket i stor usselhed, mens godsejerne indkasserer fæsteafgifterne uden nogen produktiv indsats. Disse forhold bar Maos revolution til sejr i Kina og danner baggrund for den voksende kommunistiske agitation i det øvrige Asien. Hverken Indien eller Pakistan har udvist nogen bemærkelsesværdig lyst til at tage fat på jordreformer. Magthaverne i Pakistan er stadig udgået af godsejerklassen og har aldrig røbet social interesse. Kongresbevægelsen i Indien rummede både en højre- og en venstrefløj. Til den sidste hørte Nehru, der forkyndte at Indiens frihed også ville betyde en bondefrigørelse. Men magten siden befrielsen har højrefløjen haft. De ven-

streorienterede elementer har efterhånden skilt sig ud, kun Nehru selv er tilbage. Men i kampen om Kashmir har reformerne fået deres chance. 13.7.1950 forkyndte Sheik Abdullah en jordreform, som trådte i kraft 22.10. Enhver, der ejede over 125 acres, skulle afgive sine besiddelser, bortset fra 20 acres, til de virkelige dyrkere, der med øjeblikkelig virkning anerkendtes som eneejere. Jord, der tilhørte „fjendtlige agenter", blev ligeledes konfiskeret til fordel for dyrkerne. Skovområder frigaves til opdyrkning. Dette skridt skulle siden følges af andre der afskaffede storbesiddelse, men på den anden side også sikrede gennemsnitsgodsejerens rettigheder. Sigtet var tydeligt nok. Men sociale reformer i Kashmir kunne betyde, at de ikke mere lod sig standse i det øvrige Forindien. Derfor presser højreorienterede kredse, såvel i Indien som i Pakistan, på for at få striden afgjort, om fornødent med krig, inden reformerne når at blive ført ud i livet. I samme retning kan det ulidelige tryk virke som rustningerne øver på begge landes finanser. Op imod ⅔ af statsindkomsterne går nu til militære formål.

Stemningen i Kashmirs egen befolkning lader sig ikke fastslå. Iagttagere er tilbøjelige til at mene, at befolkningens primitive flertal, stillet over for et frit valg, ville lade sig lede af det religiøse fællesskab med Pakistan. Indiens absolutte uvilje mod at rømme området kunne tyde i samme retning. På den anden side kan jordreformen, hvortil intet sidestykke synes gennemført i Azad Kashmirs område, kaste et tungt lod i vægtskålen.

Med Dixon-rapporten var der indtrådt et dødvande. Det så ud som om en fredelig løsning var umulig. Ved at true med at blive borte lykkedes det Liaquat Ali Khan at få Kashmir-spørgsmålet gjort til genstand for uformelle drøftelser på Commonwealth-landenes premierministerkonference i London i januar 1951. Iflg. hans oplysninger fremsattes der tre forskellige mæglingsforslag, som alle afvistes af Indien. Sikkerhedsrådets nye forhandlinger i februar og marts endte med vedtagelse af en resolution 30.3., iflg. hvilken en ny repræsentant for F.N. skulle mægle mellem parterne, der til sidst skulle underkaste sig voldgift. Atter afviste Indien enhver tale om voldgift. Den 30.4. udpegede repræsentant, dr. Frank P. Graham fra University of North Carolina, kunne derfor kun fungere som mægler.

Imidlertid havde Indien taget yderligere skridt i selve Kashmir. Der var blevet oprettet et universitet og påbegyndt nye overrislingsanlæg, kraftstationer o. l. I oktober 1950 forlangte den Nationale Konference sammenkaldelse af en grundlovgivende forsamling for Kashmir. Pakistan anklagede Indien for på denne måde at ville foregribe folkeafstemningens udfald, og Indien måtte i Sikkerhedsrådet erklære at forsamlingen kun skulle kunne udtrykke sine ønsker, men ingen beslutning tage i så henseende og heller ikke binde Indien; da Kashmir på den anden side allerede var en integrerende del af Indien, var der intet opsigtsvækkende i at det gik i gang med at udarbejde sin særlige forfatning inden for den indiske forfatnings rammer.

Fra efteråret 1950 havde Pakistans presse og fremtrædende politikere gentagne gange taget til orde for jehad — hellig krig. I sommeren 1951 samlede begge lande betydelige troppestyrker langs grænserne. En langstrakt meningsudveksling mellem premierministrene førte ikke til nogen form for afspænding,

men dog til en mindskelse af krigstruslen. Imens gik forberedelserne til valget videre. Dette skulle finde sted ved almindelig valgret i september 1951. Da kandidatanmeldelsen sluttede 30.8., viste det sig, at der til 43 af de 45 pladser, som skulle besættes i Kashmir-dalen og Ladakh, kun var opstillet den Nationale Konferences kandidater, som således kunne erklæres for valgte. Heriblandt var Sheik Abdullah og konferencens øvrige ledere. Det er således tydeligt at den under de rådende forhold har et fast greb om tingene.